



Strašín

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Sušice

Nadmořská výška: 605 m n. m.

Počet obyvatel: 319

Adresa URL: www.strasin.cz

Okres: Klatovy

GPS souřadnice: 49.179238N, 13.640398E

První pís. zmínka: 1254 (770 let)

PSČ: 342 01

Historie obce Strašín

Osídlení zdejší oblasti se datuje až do dob mladší doby železné, tehdy sem přišel kmen Keltů. Trvalé osídlení kraje pak začíná v 6. - 10. století, kdy se zde usazují slovanské kmeny. Strašínská obec původně vznikla ze samot, které se postupem času rozšiřovaly a sblížovaly se. První dochovaná písemná zmínka o vsi samotné pochází z roku 1254. Z dochované zprávy vyplývá, že zdejší faru spravovali strakoničtí johanité. Ves již tehdy pravděpodobně patřila Vítkovcům, předchůdcům Rožmberků. Ve 13. století se také datuje vznik hrádku v blízkosti Strašína na skalnatém hřebetu Na výškách.

O vzniku názvu obce existuje několik domněnek. Podle jedné je jméno „Strašín“ odvozeno z osobního jména „Stráša“ (Strášův dvůr, sídlo). Jiná teorie název odvozuje od základu „stráž“, pocházejícího od strážní funkce vsi u stezky z bavorského Pasova. Nabízí se také teorie, podle které zde v minulosti došlo k nějaké strašné nebo strašidelné události. Dokonce se traduje, že ve staré knize, která byla uložena v žihobeckém kostele, je latinsky zapsáno: „Strašeň locus horribilis“ - Strašeň místo hrůzné. Ať už je původ jména obce jakýkoliv, musel název v průběhu let projít dlouhou cestou, než dosáhl dnešní podoby. V roce 1254 se tak v dochovaných materiálech objevuje tvar Strahen, r. 1274 Strazen, r. 1380 in Strassin, r. 1405 Strassin, na počátku 17. století Strassen, po roce 1617 Strassyn a do roku 1924 pak Strašeň. V roce 1924 je úřední název obce změněn na dnešní tvar Strašín.

Roku 1274 prodává Vítek z Krumlova Strašín se dvěma mlýny a pozemky strakonickému převoru. Dalšími majiteli obce se stávají pánové na Rabí. K roku 1369 je zdejší kostel uváděn jako farní a poutnický. Kostel byl s historií obce úzce spjat - to, že se zde několikrát v roce setkávali lidé z celého okolí, mělo na rozvoj Strašína pozitivní vliv. O umístění kostela na vysoké skále uprostřed údolí vypráví několik legend. Podle jedné bylo původní místo výstavby jinde, nadpřirozená síla však postavené bourala a přemísťovala na Hůrku. Když zahřmělo a nebe se otevřelo, všichni tvrdili, že uviděli Pannu Marii, jak kameny přenáší. Po třech dnech a nocích tak nezbývalo než její přání splnit a začít stavět na Hůrce. Další legenda také mluví o pokynu z nebes. Panna Marie se se synáčkem v náručí zjevila knězi na skále za kostelem. Na znamení svého zjevení utvořila ve skále důlek, ze kterého ihned „vyprejstila voda“. Skutečně důstojným poutním místem se Strašín stal za správy pana Půty ze Skály a na Rabí, který byl velkým strašínským mecenášem.

V dobách husitských válek se ve Strašíně podávalo „podobojí“, ves se tedy připojila ke straně kalichu (husitskému hnutí), a to i přes snahu kněží udržet zde katolický vliv. Husitský správce však nepřál zdejším hojně navštěvovaným mariánským poutím a kostel nechal zamknout. Husitská posádka pak dohlížela, aby se procesí nekonalo. Po pánech na Rabí se ves dostává do majetku rodu Švihovských. Rodina



se však postupem času dostala do velkých dluhů, kvůli kterým začala svá panství rozprodávat. Roku 1545 tak Jindřich Švihovský z Reisenberka a Břetislav Švihovský prodali své díly Strašína Bernartovi Kocovi z Dobrše. Oba pánové obec sice záhy vykoupili zpět, hned v roce 1547 ji však byli nuceni prodat znovu, tentokrát Kryštofu Kocovi z Dobrše.

Po smrti Václava Koce v roce 1609 se Strašín dostal do rukou Ludmily Kocové. Ves pak byla správně přičleněna k Žihobcům, se kterými pak nadále sdílela své osudy. Novým majitelem obce se stal roku 1616 Jaroslav Bukovanský Pinta. Ten se však během stavovského povstání přidal na stranu stavů a po porážce na Bílé hoře mu byl majetek zkonfiskován. Během třicetileté války obyvatelstvo muselo snášet řadu válečných útrap. Usedlosti ve Strašíně však válka přímo nepostihla, přestože se zde odehrála jedna dramatická událost - v roce 1619 u Strašína přepadlo stavovské vojsko část drancujícího oddílu císařského vojska a Uhrů a všechny císařské pobilo.

Žihobecký statek spolu se Strašínem získal válečný dobrodruh don Martin de Huerta, po jeho smrti majetek přešel na dalšího vojenského pána Antonína Lopeze de Gradina a nakonec se dostal do vlastnictví svobodného pána Iselina z Lanna. K roku 1677 se váže první dochovaná zmínka o strašínské škole. Kantor se držel při zdejší kostele a přizívoval se tkalcovstvím. Roku 1710 Strašín spolu s dalším majetkem koupil pasovský biskup Filip hrabě z Lambergu, jeho rodu pak ves patřila až do zrušení poddanství v roce 1848.

V letech 1754 - 1756 byla ve Strašíně postavena nová budova fary. Tereziánský katastr ve vsi k roku 1757 udává 23 hospodářů, výměra polí byla udávána 350 strychů, dále je uváděno 60 strychů obecních pastvin a sena z luk na 121 vozů. Ve vsi byli podle záznamu dva mlynáři a kovář. V roce 1778 byla zdejší škola jednotřídní a docházelo do ní celkem 131 žáků. Koncem 18. století se ve Strašíně začala rozvíjet řemesla a živnosti. Začala také výstavba nových domů, zakládaly se spolky a politické strany. K roku 1849 je v obci uváděno 560 obyvatel, Strašín tehdy čítal 62 popisných čísel. Hospodařilo tu 5 mlynářů, šenkýř, bednář, tkadlec, perníkář, kamnář, tesař, krejčí, švec, kupec, kovář, pazderník a valchář, dále tu svou činnost vykonával farář, kostelník, učitel, revírník, adjunkt, slouha a pastevec. Od roku 1850 začínají v dolní části obce na vykácených mytích pod lesem vznikat nové domy. Z nich se postupně zrodila nová část Strašína s názvem Lazna (od staročeského slova „láz" - pozemek na samotě u lesa).

Roku 1853 byla na zdejší návsi postavena kašna. Místní škola, která byla umístěna v domě č.p. 17, v této době přestala vyhovovat stále narůstajícímu počtu dětí. V letech 1854 - 1856 proto proběhla výstavba nové školní budovy. V době jejího uvedení do provozu byla škola dvojtřídní a docházelo do ní na 286 dětí. Počet žáků i nadále stoupal, škola tak byla nakonec v roce 1875 rozšířena na trojtřídní, v roce 1883 na čtyřtřídní a o dalších pět let později dokonce na pětitřídní.

Mezitím v lednu roku 1884 založil učitelský sbor ve Strašíně knihovnu. V roce 1908 byl na pravé straně u cesty vedoucí ze Strašína ke kostelu založen nový hřbitov. K roku 1910 žilo v obci na 829 obyvatel, svou živnost tu vykonávali mlynář, pekař, hračkař a truhlář, kolář, kramář, zedník, truhlářský mistr, soustružník a řezbář. V tomto roce byla ve Strašíně zřízena živnostenská pokračovací škola. Od počátku 20. století se v obci také intenzivně rozvíjí spolkový život. V roce 1903 tu byl založen Sbor dobrovolných hasičů, v roce 1904 Ochotnický spolek Kollár, v následujícím roce Vzdělávací sbor a Národní Jednota Pošumavská, v roce 1909 Kampelička, spořitelna a záložní spolek a v roce 1912 Sdružení chovatelů, na který postupně navázal spolek Včelařů.

Do poklidného života obce zasáhl v roce 1914 příchod první světové války. Ze Strašína bylo na frontu



povoláno 33 branců, 7 nováčků a nastoupilo 8 domobranců. Během války všichni trpěli velkým nedostatkem, potraviny a další zboží byly k dostání pouze na přiděl, lidé museli odvádět povinné dávky pro potřeby armády. Bída se stále stupňovala a do konce války obyvatelstvo nejednou poznalo i hlad. Kýžený mír zavládl až v roce 1918. Na bojištích padlo 14 strašických mužů. Těm byl ve vsi roku 1924 odhalen pomník.

Po válce se život v obci postupně vrátil do starých kolejí. Ve 20. letech žilo v obci na 971 obyvatel, z živností tu bylo vedle několika obchodů, trafik a hostinců také řeznictví, pekařství, mlýny, pily, truhlářství, kovářství, klempířství, kolářství, krejčovství, obuvnictví, zednictví a svou činnost tu vykonávala i porodní asistentka. Strašín byl v době první republiky obchodním, hospodářským a kulturním centrem pro široké okolí. Po válce se v obci začal rozvíjet společenský život, hned v roce 1918 tu byla založena TJ Sokol, o dva roky později Dělnická tělovýchovná jednota a v roce 1921 Obec čsl. legií. V roce 1928 na vršku Strašína vzniká nová čtvrť zvaná Veselíčko (pojmenovaná podle jmen prvních osadníků).

Konec 30. let s sebou přinesl velké napětí a strach z nacistické hrozby. Dne 6. září roku 1938 na obranu obce nastoupily pohotovostní oddíly „SOS“, dále tu byly zavedeny noční hlídky a 40 mužů kopalo zákopy a záseky proti německé armádě. V noci pak obcí projížděla vojska československé armády směřující k hranicím. Dne 23. 9. proběhla částečná mobilizace, při níž zdejší záložníci nastoupili ke svým útvarům. Za necelých 14 dní se však opět všichni vrátili. V březnu roku 1939 republiku obsadila německá armáda. Následně byl vyhlášen Protektorát Čechy a Morava. V době okupace ves držela pohromadě, lidé si věřili a pomáhali (výjimku tvořilo pouze několik jedinců, kterým se ostatní většinou vyhýbali). V roce 1944 byla v zuklínském lese objevena tajná vysílačka. Gestapo však na místě objevilo pouze prázdný kufřík. Na rozkaz gestapa pak naši četníci provedli razii v bytě podezřelého pana Borůvky z Prahy (v č.p. 117), dali mu však možnost, aby unikl. V této době byli někteří zdejší občané nuceně nasazováni. V roce 1945 bylo do obce přiděleno 222 německých uprchlíků, většinou ze Slezska. Bydleli ve škole. Ke konci války Strašín zažil několik hloubkových náletů, zaměřených na německé cíle. Obcí také začali procházet němečtí uprchlíci, vojáci i civilisté. Mír přinesl květen roku 1945.

Strašín se po válce z prožitých útrap postupně vzpamatoval a mohlo začít další období jeho rozvoje. Ani ve válečných letech však vývoj obce zcela neustal, v roce 1940 tu byla zřízena Újezdní škola měšťanská, která byla v příštím roce přejmenovaná na Hlavní školu, jejíž ředitelství bylo odděleno od školy obecné. Roku 1948 bylo v celé obci dokončeno zavedení elektrického proudu, hned v příštím roce tu proběhla instalace obecního rozhlasu. V listopadu roku 1949 byla dále v budově Kampeličky zřízena sňatková síň. Dne 17. 4. 1950 byl Strašín sloučen s obcí Nahořánky. V roce 1954 byla v obci zřízena školní jídelna, v roce 1955 pak byla otevřena mateřská škola. Hned v roce 1956 byla zdejší škola opravena a při výročí 100 let jí byl udělen název Osmiletá střední škola Karla Klostermanna. Významným byl pro Strašín rok 1957, kdy byla zahájena úprava domu č.p. 16 na kulturní dům (dokončena byla v roce 1960) a současně bylo založeno JZD. Obec se pak stala okrskem pro JZD Strašín, Věštín, Soběšice, Damíř, Nezdice, Pohorsko, Ostružno a Šimanov. Od roku 1958 byl v obci vydáván strašinský zpravodaj. V roce 1959 byla ve Strašíně dokončena výstavba družstevní stáje a také proběhla kolaudace nového kravína.

V roce 1965 byla v obci dokončena nová požární zbrojnice, v jejím prvním patře byl zřízen byt pro učitele a prostory v přízemí se upravily pro mateřskou školu. Ve stejném roce byl pomník obětí první světové války přemístěn do průčelí parku. V roce 1969 byla opravena kaple sv. Barbory, dále byly v obci zřízeny autobusové čekárny. V roce 1971 pak byla zavedena autobusová linka Nezdice-Strašín-Sušice. V



této době již probíhala výstavba první družstevní čtyřbytovky. V roce 1973 byl v obci postaven nový kravín, v roce 1974 tu byl vybudován lyžařský vleč a zřízena byla také družina mládeže, na kterou v příštím roce navázala generální oprava školy. V roce 1977 proběhla výstavba nové silnice Strašín-Věštín. Následujícího roku byla ke Strašínu jako osada připojena Maleč. V letech 1983 - 1990 proběhla celková rekonstrukce a modernizace zdejší školy. V roce 1987 se pak obec dočkala domu služeb, ve kterém byla umístěna pošta, řeznictví a uzenářství, pobočka České spořitelny a kadeřnictví. V roce 1995 došlo k rozšíření zdejšího hřbitova. V příštím roce ve Strašíně vypukl požár kulturního domu, díky obětavosti místních občanů však bylo jeho vnitřní zařízení zachráněno.

